

AZ EURÓPAI UNIÓ MENEKÜLTJOGA - ÁTTEKINTÉS

Nagy Boldizsár előadása a az EU Parlament fordítószolgálatával tartott munkatalálkozón,
2016. április 4-én

IRÁNYELV AZ ÁTMENETI VÉDELEMRŐL 2001

A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimum követelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről

2001. július 20. OJ L 212/12

IRÁNYELV AZ ÁTMENETI VÉDELEMRŐL

Cél:

A tömeges beáramlás esetén a lakóhelyüket elhagyni kényszerülőknek nyújtandó **átmeneti védelem minimális követelményeinek** (standardjainak) meghatározása

+

A tagállamok közötti **áldozatvállalás kiegyensúlyozása** (tehermegosztás)

Alapelvek:

Nem helyettesíti és nem zárja ki a konvenció menekültként való elismerést

Az átmeneti védelmet élvezők közötti bármilyen alapú **diszkrimináció tilos**

IRÁNYELV AZ ÁTMENETI VÉDELEMRŐL

Kedvezményezett = 'lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek'

akiknek **el kellett hagyniuk** származási országukat,

Illetve akiket **evakuáltak**,

és nem képesek biztonságos és tartós feltételek mellett visszatérni

különösen akik:

- (i) **fegyveres konfliktus** vagy **feltartóztathatatlan erőszak** helyszínéről menekültek el;
- (ii) ki vannak téve **emberi jogaik rendszeres vagy általános megsértése** komoly kockázatának, illetve ennek áldozatai;

HL szöveg – hibásan -
„helyi erőszakos cselekmény”
(endemic violence)

IRÁNYELV AZ ÁTMENETI VÉDELEMRŐL

Tömeges beáramlás lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeknek nagy számban valamely meghatározott országból vagy földrajzi területről a Közösség (Unió) területére történő érkezését jelenti

A **Tanács minősített többségi döntéssel dönt** az átmeneti védelem kezdetéről és végéről.

Időtartama

1 év + max kétszer 6 hó

= összesen maximum **2 év**

Tanács korábban is dönthet a végéről, de 2 évnél nem tarthat tovább.

Jogok: az irányelv nagyvonalú – szinte az elismert menekültek jogait adja meg. (Munkavállalás, szabad mozgás terén)

Az állam juttatásai korlátozottak (Eü ellátás, szociális juttatások)

IRÁNYELV AZ ÁTMENETI VÉDELEMRŐL

Kapcsolat a konvenciós státusszal

Az átmeneti védelemről szóló irányelvet 2016 márciusáig egyszer sem alkalmazták!

Az átmeneti védelmet élvezők **konvenciós menekültek** minősülhetnek

A menekült-státusz elbírálási **eljáráshoz való hozzáférést** garantálni kell

A kérelemről való döntést az átmeneti védelem időtartamára **fel lehet függeszteni**

Az **elutasítás** ellenére **fennmarad az átmeneti védelem**

FOGADÁSI FELTÉTELEK IRÁNYELV

**Az Európai Parlament és a Tanács 2013/33/EU irányelve
(2013. június 26.) a nemzetközi védelmet kérelmezők
befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról**

HL L 180/96

2013. június.29

Előzmény:

A Tanács 2003/9/EK Irányelve, 2003. január 27.

a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról

(OJ 2003 L 31/18)

A második átdolgozási javaslatból

A 2008-as első javaslat vitája a Tanácsban:

A „menekültügyi és/vagy jogi rendszerének sajátosságai miatt több tagállam is kifogásolta a javaslat egyes rendelkezéseit. Ezzel kapcsolatban **attól tartottak**, hogy a kiigazítások jelentős **pénzügyi erőfeszítéseket és igazgatási kiigazításokat** követelnének, valamint akadályoznák a menekültügyi eljárás hatékonyságát” Com (2011) 320, 4. old

A Bizottság a második javaslatról:

„ E módosított javaslat fő célkitűzése az, hogy még egyértelműbbé tegye a javasolt befogadási szabályokat és azok tekintetében még **nagyobb fokú rugalmasságot** biztosítson, hogy **megkönnyítse a nemzeti jogi rendszerekbe** történő beillesztésüket.”

Uo. 6. old. *Világos kapituláció*

Fogadási feltételek irányelv

Cél:

méltó életszínvonal, illetve valamennyi tagállamban az annak életfeltételeihez hasonló megélhetési feltételek biztosítása a menedékkérőknek

és

A másodlagos mozgások korlátozása, a közel azonos fogadási feltételek biztosítása révén,

Hatály

Kötelező

Nem alkalmazandó

Genf egyezmény

kiegészítő védelem

Átmeneti védelem

(Ezt feltételezik
Valamennyi kérelemről)

Csak a minimumot írja elő - az államok túlteljesíthetik.

Fogadási feltételek irányelv

Általános rendelkezések

A főbb szabályozási témakörök

Tájékoztatás

Dokumentáció

Mozgásszabadság/fogvatartás

A család egysége

Kiskorúak iskoláztatása

Foglalkoztatás

Anyagi feltételek.

Szállás/elhelyezés és annak

Egészségügyi ellátás

A fogadási feltételek megvonásáról vagy csökkentéséről egyedi, indokolt határozatot kell hozni, amely ellen fellebbezésnek van helye.

Az átdolgozás hozadéka

- **Hatály** : kiterjed a kiegészítő védelmet élvező kérelmezőkre is
- **A munkaerőpiachoz való hozzáférés** : nincs kötelező kizárás és a hozzáférést biztosítani kell legfeljebb a kérelem benyújtását követő 9 hónapon belül (eltérően az eddigi 12 hónaptól)
- **Anyagi fogadási feltételek**: a pénzügyi támogatások magasabb színvonalára, figyelem a különleges elbánást igénylő személyek elhelyezésére, a feltételek visszavonásának határai
- **Fogvatartás**: 4 új cikk megkísérli keretek közé szorítani a mostani gyakorlatot lehetséges biztos alapok megjelölésével, megkövetelve azt, hogy a fogvatartás a lehető legrövidebb időtartamú legyen, a bíróság azt rendszeresen vizsgálja felül, stb.
- **Különleges elbánást igénylő személyek**: e csoportnak kötelező a korai azonosítása

A „Dublin III. rendelet” és a végrehajtását szolgáló Eurodac

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS **604/2013/EU** RENDELETE
(2013. június 26.)

egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem **megvizsgálásáért felelős tagállam** meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok **megállapításáról** (átdolgozás)

Az Európai Parlament és a Tanács **603/2013/EU** rendelete (2013. június 26.) a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló **604/2013/EU** rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló **Eurodac létrehozásáról**,

továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló 1077/2011/EU rendelet módosításáról

Dublin filozófiája, célja

Minden menekülő jusson hozzá az eljáráshoz, biztosan legyen olyan tagállam, amely érdemben dönt az ügyében

Csak egyetlen eljárásra kerüljön sor az Unión belül - ha egy állam döntött, azt a többi nevében is tette = ne lehessen párhuzamosan vagy egymás után több államban folyamodni. Az adott (tag)állam döntése a többi együttműködő (a tagállamok és 4 nem tagállam) „nevében” is születik

A felelős állam **kijelölése nem tehermegosztás**, hanem – tulajdonképpen – illetékesség meghatározás, nem kormányozza az igazságosság eszméje

Dublin filozófiája: mikor lehet az átadás az érdemi vizsgálat nélkül igazságos és méltányos (fair)

Az igazságosság és a méltányosság előfeltételei

Ha az **anyagi jog** (a menekült és a kiegészítő védelemre jogosult meghatározása) azonos, egybeeső

Ha az **eljárási szabályok** azonos védelmi szintet biztosítanak, legalább a következők tekintetében:

Jogorvoslat (**fellebbezések** lehetséges száma, tárgya)

Jogi képviselőhez hozzáférés (Ingyen?!)

A fogadási feltételek (ellátás az eljárás alatt, fogvatartás vagy sem)

Fő cél

a kérelmek feldolgozásának
gyorsítása

Mind a kérelmező, mind a tagállam
érdekében

A tagállamok
közötti
kölsönös
bizalmon
alapul

Másodlagos célok

A menekült-kérelmek
kezelésének
ésszerűsítése

A többszörös kérelmek
kiszűrése és a
tagállamok kérelmek
munkájának

Az elbírálásért felelős
állam egyértelmű
kijelölése révén a
jogbiztonság növelése

Nem teher-
megosztás!

A forum-shopping
elkerülése,

Két különösen fontos jogeset

M.S.S v Belgium, and Greece, appl. no. 30696/09, ECtHR
Judgment of 21 January 2011 – a visszaküldés a dublini
rendelet alapján sérti az Emberi jogok európai egyezmények
3. cikkét mert megalázó és embertelen bánásmódra vezet

**N. S. (C-411/10) v Secretary of State for the Home
Department (UK) and M. E. and others (C-493/10) v
Refugee Applications Commissioner, Minister for
Justice, Equality and Law Reform, (Ireland)** EuB ítélet,
2011 december 11 = körülmények az átvevő országban – a
szuverenitási klauzula használata

NS és ME egyesített ügyek (C-411/10. és C-493/10. sz..) , ítélet

Rendelkező rész (123. pont)

„Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy **a tagállamok** – ideértve a nemzeti bíróságokat – **kötelessége, hogy ne adják át a menedékkérőt a 343/2003 rendelet értelmében „felelős tagállamnak”, ha tudomással kell bírniuk arról, hogy a felelős tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható rendszeres zavarok miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy a kérelmező e rendelkezés értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélynek lesz kitéve.**”

substantial grounds for believing that

604/2013/EU RENDELET (Dublin III) rendelet

kritériumok 8 – 15. §

A kritériumok hierarchiája

(releváns időpont: az első kérelem beadásának pillanata)

feltéve, hogy ez szolgálja leginkább a kiskorú mindenek felett álló érdekeit

1. Kiskorú (nem töltötte be a 18 életévét)

➤ Kísérő nélküli:

- Jogszerűen tartózkodó **családtag vagy testvér** (def. szerint a testvér nem családtag) állama (esetleg más felelős felnőtt)
- Más jogszerűen tartózkodó hozzátartozó, aki képes gondoskodni róla
- Ha több ilyen személy – gyermek érdeke a meghatározó
- Ha nincs ilyen személy, akkor ahol a kiskorú kérelmét benyújtotta

2. Felnőtt kérelmező - családtag

- az ország, ahol jogszerűen tartózkodó nki. védelemben részesített személy családtag van – ha írásban kérik
- az ország, ahol első fokú döntés előtt álló kérelmező családtag van – ha írásban kérik
 - Ha több családtag és nem házas testvér – az az állam, amely a legtöbbért felelős lenne, vagy ha nincs ilyen, ahol a legidősebb kérelmezett

3. Tartózkodási engedély, vízum

- Az érvényes tartózkodási engedélyt kibocsátó állam (ha több: a leghosszabbat kiadó állam)
- Az érvényes vízumot kibocsátó (vagy akinek a nevében kibocsátottak) állam
- A nem több mint két éve lejárt tart. engedélyt és nem több mint 6 hónapja lejárt vízumot kiadó állam – ha azzal léptek be
- Ha ennél régebben jártak le (és nem hagyta el az EU területét – ahol benyújtotta

604/2013/EU RENDELET (Dublin III) rendelet kritériumok 8 – 15. §

4. Az az állam, amelynek a **(külső) határán át szabálytalanul az EU területére lépett** (ha azóta 12 hónap még nem telt el)
5. Az a tagállam, **amelyben öt hónapja él** (ha szabálytalanul lépett be, vagy nem tudni hogyan, de a külső határ állama már nem felelős (ha több ilyen: a legutóbbi))
6. **Vízummentesség és tranzit** repülőtéri kérelem esetén amely állam engedélyezte a (vízummentes) belépést (ahol beadja)
7. **Mérlegelés** alapján: **várandóosság, újszülött gondozása, súlyos betegség, súlyos fogyatékoság vagy előrehaladott kor** esetén (akár kérelmező, akár jogszerűen tartózkodó családtag) a jogszerűen tartózkodó családtag állama „általában gondoskodik az egyesítésről” (16.§)

Megszűnik a felelős állam kötelezettsége ha a kérelmező az EU területé **3 hónapra elhagyta!**

„Szuverenitási klauzula”

17. §

„...minden tagállam határozhat úgy, hogy megvizsgálja a valamely harmadik országbeli állampolgár, vagy egy hontalan személy által hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az e rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelős.”

Eljárás – kérelem és válasz

- **Átvétel** = (feltehetően nem az az állam a felelős, ahol benyújtották a kérelmet)
- A kérelem benyújtásától számított 3 hónapon belül kell (Eurodac találat: 2 hónapon belül) megkeresni a felelősnek vélt államot
 - **Válasz**: 2 hónapon belül. Hallgatás = felelősség elfogadása
- **Visszavétel esetén** (A megkeresett államban még folyik az eljárás, visszavonta ott a kérelmet, vagy már ott megtagadták az elismerést)
 - Ugyanezek a határidők
 - **Válasz**: Eurodac alapú kérelem: **két hét**
 - Egyéb kérelem: **1 hónap**
 - Hallgatás = felelősség elfogadása
 - **Átadás**: 6 hónapon belül (a felelősség elfogadásától)
 - Az átadásra vonatkozó döntés ellen az átadandó **jogorvoslattal élhet**

A Dublin III újítása a korai előrejelzés, a készség és a válságkezelés 33. cikk

Ha a Bizottság szerint egy tagállam menekültügyi rendszerére nehezedő **különlegesen nagy nyomás** és/vagy egy tagállam menekültügyi rendszerének **működésében jelentkező problémák miatt veszélybe kerülhet a rendelet alkalmazása**, a Bizottság felhívja a tagállamot **egy megelőző cselekvési terv** elkészítésére.

Az állam dönt, kidolgozza-e vagy sem (maga is javasolhatja) Ha van terv: a tagállam benyújtja a Bizottságnak és a Tanácsnak és jelent a végrehajtásáról

Ha a bizottság megállapítása szerint az állam terve **nem orvosolta** a feltárt hiányosságokat, vagy ha **komoly kockázata áll fenn annak, hogy az érintett tagállam menekültügyi helyzete válsággá** fokozódik... a Bizottság ... felkérheti az érintett tagállamot, hogy dolgozzon ki **válságkezelési cselekvési tervet**. A válságkezelési cselekvési tervnek összhangban kell állnia az unió jogával és biztosítania kell a nemzetközi védelmet kérelmezők alapvető jogainak való **megfelelést**.

A válságkezelési terv **kidolgozása** haladéktalanul (max. 3 hónapon belül) **kötelező**.

Cserébe: a tanács „iránymutatást adhat” „a szolidaritási intézkedésekre vonatkozóan”

EURODAC

Eljárás:

Minden ujjlenyomatot és tenyérlenymatot le kell venni és továbbítani kell a Központi Egységhez (elnevezése nincs, csak referenciaszáma), amely összehasonlítja azokat a korábban tároltakkal, és jelez egyezés esetén

Adatvédelem: mindkét irányban részletezett (személyes adatként, illetve és rendszeradatként)

Adattárolás: menekültek: 10 évig (azonosítás esetén zárolás), illegális határátlépők: 2 évig

**Az Európai Parlament és a Tanács
2011/95/EU irányelve
(2011. december 13.)**

**A HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK ÉS
HONTALAN SZEMÉLYEK NEMZETKÖZI
VÉDELEMRE JOGOSULTKÉNT VALÓ
ELISMERÉSÉRE, AZ EGYSÉGES MENEKÜLT- VAGY
KIEGÉSZÍTŐ VÉDELMEET BIZTOSÍTÓ JOGÁLLÁSRA,
VALAMINT A TARTALMÁRA VONATKOZÓ
SZABÁLYOKRÓL**

HL L 337/9 (2011.12.20.)

Alapelvek, a 2011/95/EU irányelv hatálya

Alapja: EUMSZ, 78 § (2) „Az (1) bekezdésben foglaltak céljából az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket állapít meg egy közös európai menekültügyi rendszer létrehozása céljából, amely a következőket foglalja magában:
a) az Unió egészén belül érvényes, egységes menekült jogállás a harmadik országok állampolgárai számára, ...”

Minimum szabály (bár ezt nem mondja ki)

A 3. cikk szerint tagállamok kedvezőbb szabályokat vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn ha az irányelvvel összeegyeztethetőek

Hatálya: 25 EU ország (Dánia, Nagy–Britannia, Írország nem) A nem változtatott részek már 2006 okt. 10. óta alkalmazandók, az új részek átültetési határideje: **2013 december 22.**

Meghatározások, 2 §: nemzetközi védelemben részesülő személyek

Nemzetközi védelemben részesülő személyek: menekült- vagy kiegészítő védelmi jogállásban részesülő személyek

Kérelem = menekült **illetve** kiegészítő védelmi státusz igénylése

§ 2 (d) **menekült** = az 1951. évi Genfi menekültügyi egyezmény meghatározása szerint, ha az Irányelv 12. cikke szerinti kizáró okok nem alkalmazhatók

A Genfi egyezményben szereplő meghatározás: Menekült, aki „**faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai nézetei miatti üldözéstől való megalapozott félelme** miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az **üldözéstől való félelmében** nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni.”

Meghatározások, 2 §: kiegészítő védelmi jogállás

§ 2 (f): **kiegészítő védelemre jogosult személy**

„olyan harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy,
aki **nem minősül menekültnek**, de akivel kapcsolatban
megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási
országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi
szokásos tartózkodási helye szerinti országba való
visszatérése esetén **a 15. cikk szerinti súlyos sérelem**
elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve; valamint
rá a 17. cikk (1) és (2) bekezdése nem vonatkozik, és nem
tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja
ezen ország védelmét igénybe venni ”

in respect of
whom
substantial
grounds have
been shown
for believing

real risk of
suffering
serious harm

Meghatározások: 15. § súlyos sérelem

Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

- a) **halálbüntetés** kiszabása vagy végrehajtása; vagy
- b) **kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés** alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy
- c) **nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben** felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy **életének vagy sértetlenségének személyének súlyos és egyedi fenyegetettsége.**

serious and individual threat to a civilian's life or person by reason of indiscriminate violence in situations of international or internal armed conflict.

Kiegészítő védelmi státusz

Mindenkire vonatkozik, nem csak azokra akiket a súlyos hátrány az öt ok miatt fenyeget

Nem szabd(na) a G.E. szerinti státusz felváltására használni

Mire utal a személyes fenyegetettség az általános erőszak idején?

Miért nem vonatkozik nem-fegyveres konfliktusokra??

Fontos elemek

Az irányelv

- meghatározza az üldöztetés és a hatékony védelem fogalmát,
- rögzíti az eljárás legfontosabb elemeit
- meghatározza az elismert menekültek, ill. kiegészítő védelemben részesítettek jogait
- felsorolja a megszűnés és a kizárás eseteit

A 15/c értelmezése
EiB Elgafaji – C-465/07 sz ügy – Ítélet 2009. február 17

A 15 § c bekezdés

A sérelem **általánosabb veszélyét** foglalja magában. (33. §)

Nem konkrét erőszakos cselekedetekre utal, hanem a személy **életének és személyének (testi épségének) fenyegetettségére**, amelyet a megkülönböztetés nélküli („vak”) erőszak vált ki. (34. §)

A **megkülönböztetés nélküli** erőszak jellemzője: **független a személyes körülményektől** (34 §)

Elgafaji – C-465/07 sz ügy – Ítélet 2009. február 17 EiB

„[A]z „**egyedi**” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az - **személyazonosságukra tekintet nélkül** - magában foglalja a polgári személyek ellen irányuló **sérelmeket**, amikor a fennálló fegyveres konfliktust jellemző megkülönböztetés nélküli **erőszak ... olyan nagyfokú**, hogy megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy az érintett országba vagy adott esetben az érintett régióba visszaküldött **polgári személy kizárólag az annak területén való tartózkodása miatt** az irányelv 15. cikkének c) pontjában említett **súlyos fenyegetettség tényleges veszélyének lenne kitéve**.

**AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2013/32/EU IRÁNYELVE
(2013. JÚNIUS 26.)**

**A NEMZETKÖZI VÉDELEM
MEGADÁSÁRA ÉS VISSZAVONÁSÁRA
VONATKOZÓ KÖZÖS ELJÁRÁSOKRÓL**

OJ L 180/60, 2013. JÚNIUS 26.

Korábbi, 2015 nyara óta nem hatályos:

**A Tanács 2005/85/EK Irányelve (2005. december 1.) a
menekültstátusz megadására és visszavonására
vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól
OJ L 326/13, 2005. december 13.**

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Hatály – minimumszabály?

HATÁLY:

Kötelező valamennyi (konvenció és kiegészítő védelemre irányuló kérelemre

2004 évi: kiegészítő védelemre nem volt kötelező alkalmazni

Nem terjed ki: átmeneti védelemre

Határon vagy az állam területén - beleértve a felségvizeket - beadott kérelmekre

Nyílt tengeren elfogás – viták továbbra is

(MÉG MINDIG) MINIMUMSZABÁLYOK: a tagállamok hatályba léptethetnek kedvezőbbet – számos opciós szabály (5§)

Garanciák és elvek

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

ALAPELVEK ÉS GARANCIÁK

Hozzáférés az eljáráshoz (6-7 §):

Tájékoztatás és tanácsadás (8 §)

Maradás joga (non-refoulement) (9§):

A kérelmezőnek meg kell engedni, hogy a területen vagy a határon maradjon, amíg kérelméről nem döntöttek (első fokon)

A kérelem **megfelelő vizsgálata**:

egyénre szabott, objektív és elfogulatlan,
megfelelő származási ország-információk birtokában

Jogi segítségnyújtáshoz és képviselőhöz való jog (Az ingyenesen a tagállamok korlátozhatják)

A **meghallgatás feltételeinek** szabályozása (tolmács, meghallgató szakértelme, származási ország info, UNHCR)

IRÁNYELV AZ ELJÁRÁS MINIMÁLIS GARANCIÁIRÓL

Őrizet (detention) (26 §)

Pusztán azért mert kérelmet adott be nem tartható őrizetben (kivéve, ha más állam elvállalta az eljárás lefolytatását)

A fogvatartás gyors bírói felülvizsgálatát biztosítani kell

Utalás a fogadási feltételek irányelvben megjelölt garanciákra

IRÁNYELV AZ ELJÁRÁS MINIMÁLIS GARANCIÁIRÓL

A határozatra vonatkozó követelmények:

írásbeli döntést kell hozni,
az elutasítást ténybelileg és jogilag
indokolva,
utalva a fellebbezés lehetőségére

Az eljárások

A 2013. ÉVI IRÁNYELV AZ ELJÁRÁSRÓL

Normál „vizsgálat” (31 §)

„lehető legrövidebb időn belül” Max. 6 hónap. Dublin esetében átvételtől számít.
Hosszabbítások+ 9 hónap ha bonyolult, sok kérelmező van, vagy a kérelmező késleltet
múltán tájékoztatás a nem kötelező határidőről + 3 hó ha a „megfelelő és teljes körű
vizsgálat” érdekében ez szükséges = **Maximum: 18 hó – másfél év**

Más eljárások és kérelmek

Elsőbbségi (31/7 §)

- * Valószínűsíthetően megalapozott
- * Sérülékeny csoport tagja

Elfogadhatósági (33 §)

- * **Dublin III** alkalmazandó
- * Menekült **státusz másik tagállamban**
- * Nem tagállam = **első menedék országa** (ahol már elismerték)
- * „rendes” **biztonságos harmadik ország**
- * **Más jogcím** a tartózkodásra, amely a menekültstátusszal egyenértékű jogokat ad
- * **Azonos ismételt** kérelem
- * **Eltartott új önálló** kérelme – nincs új tény

Gyorsított (31/8 §)

- Ld. következő diát
- A tagállamoknak ésszerű határidőket kell megállapítaniuk

Határ (43 §)

- * Elfogadhatóság
- * Gyorsított eljárás
- Max 4 hét a határon

2013. évi irányelv az eljárásról Gyorsított eljárások

Nem szó szerinti és nem minden részletre kiterjedő felsorolás:

A ma hatályos indokok

1. A menekülő **nem nevez meg releváns tényeket.**
3. **Biztonságos származási** ország honosa.
5. **Személyazonosságát illetően félrevezette a hatóságokat**
- 7 Szándékosan **megszabadult úti- vagy személyazonosító okmányától.**
8. **Ellentmondásos, összefüggéstelen, hamis vagy valószínűtlen amit elmond.**
9. **Új elemet tartalmazó ismételt kérelem.**
10. Illegálisan lépett be vagy tartózkodik és bár volt lehetősége, **nem adott be** kérelmet **a lehető legrövidebb időn belül**
11. Csak **eltávolítását akarja késleltetni** a kérelemmel.
14. **Veszélyes a közrendre** vagy a közbiztonságra,
15. **Ellenszegül az ujjlenyomatvételnek**

Az ilyen kérelmeket a tagállamok belső jogukban megalapozatlannak nyilváníthatják (32/2 §)

A régi irányelvből **meg nem tartott** elemek

2. **Nyilvánvalóan nem felel meg** a definíciónak.,
4. **Biztonságos** harmadik országba küldhető
6. **Más néven már kérelmet** adott be.
12. **Megszegte** a kérelmezőkre vonatkozó **magatartási szabályokat.**
16. Kiskorúként **szülei kérelmének elutasítása** után **folymodik** státuszért.

C-69/10 Diouf v Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Immigration

EUB 2011 július 28 ítélet:

- Nincs külön fellebbezés a gyorsított eljárásba utalás ellen.
- 15 nap a fellebbezésre elegendő
- Egy bírói felülvizsgálati szint elegendő

Az eljárási irányelv néhány kulcs- kategóriája

Irányelv az eljárások minimumszabályairól
Elfogadhatatlan kérelem - az első menedék országa

Az első menedék országa (35 §)

A kérelmezőt **menekültként ismerte el**

és

és a védelem **még igénybe vehető**

vagy

egyébként **elegendő védelmet** élvez, beleértve a
visszaküldés tilalmának elvét

feltéve

hogy az első menedék országa **visszafogadja.**

A kérelmező megtámadhatja az elv alkalmazását

2013. évi irányelv az eljárásról
Elfogadhatatlan kérelem - biztonságos harmadik ország

„Rendes” **biztonságos harmadik ország** (nemzetileg meghatározandó) követelményei (38 §)

- **az életét és szabadságát nem fenyegeti veszély** a Genfi egyezmény 5 okának vonatkozásában;
- Nem áll fenn a **súlyos sérelem** veszélye
- tiszteletben tartják a **visszaküldés tilalmának** elvét; és
- tiszteletben tartják a nemzetközi jog azon szabályát, miszerint a kérelmező olyan ország területére nem utasítható ki, ahol **kínzásnak, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak** lenne kitéve; és
- a **menekültstátusz kérelmezésének lehetősége biztosított**, és a menekültstátusz megadása esetén biztosított a Genfi egyezményvel összhangban való védelem.

2013. évi irányelv az eljárásról

Elfogadhatatlan kérelem - biztonságos harmadik ország (folyt.)

További **minimum-feltételek a nemzeti szabályokra** vonatkozóan annak meghatározására, hogy egy ország biztonságos-e egy bizonyos kérelmezőre nézve:

ésszerű kapcsolat a kérelmező és a b.h.o. között

vizsgálat arra nézve, hogy az ország biztonságos-e a konkrét menedékkérőre nézve (vagy a b.h.o. nemzeti szinten történő meghatározása)

a menedékkérő számára lehetővé tenni, hogy kifogásolja a biztonságot, legalábbis ha őt ott kínzás és embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés fenyegeti

Ha elfogadhatatlan a b.h.o. miatt:

- a menedékkérőt megfelelően **tájékoztatják**,
- a kérelmező számára **kiállítanak egy dokumentumot**, amelyben a b.h.o.-t tájékoztatják annak nyelvén, hogy a menedékjog iránti kérelmet érdemben nem vizsgálták

Ld. Még „európai biztonságos harmadik ország” (39 §) –elfogadhatatlan vagy a garanciák egy része elhagyható

Biztonságos származási ország (Gyorsított eljárás - megalapozatlan kérelem)

Egy ország akkor tekinthető biztonságos származási országnak, ha kimutatható, hogy **általában és következetesen nem tapasztalható üldöztetés**; nem alkalmaznak kínzást, sem kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést; és nem fenyeget általános erőszak sem nemzetközi, sem belső fegyveres konfliktushelyzetekben

it can be shown that there is generally and consistently no persecution

Ez **a jogi helyzete, a demokratikus jogrendszerben való jogalkalmazás helyzete és az általános politikai körülmények** alapján bizonyított

Számításba kell venni, hogy milyen mértékben nyújtanak **védelmet üldöztetés vagy embertelen bánásmód ellen** a következőkön keresztül:

Új: az irányelv elvetette az EU lista gondolatát

a vonatkozó **törvények és alkalmazásuk**;

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény és/vagy A polgári és politikai jogokról szóló nemzetközi egyezségokmány és/vagy A kínzás elleni egyezmény tiszteletben tartása

a **visszaküldés tilalma** elvének tiszteletben tartása a G.E-el összhangban
hatékony jogorvoslati rendszer biztosítása

A biztonságos származási országból érkező kérelme alaptalan = elutasított

2013. évi irányelv az eljárásról

A státusz **visszavonása** (41 §)

A tagállamnak **cselekednie kell**, ha indokoltá válik az érintett személy menekültstátusza „érvényességének újbóli vizsgálata”.

Eljárás:

- írásban tájékoztatják a menekültet,
- **lehetőség az ellentmondásra** (meghallgatáson vagy írásban)
- hozzájut a származási országra vonatkozó információkhoz
- jogi segítségnyújtás és UNHCR elérés, mint a vizsgálat során
- indokolt döntés írásban

A tagállam elrendelheti, hogy a menekültstátusz jogszabály alapján „megszűnik” ha a menekült újra igénybe veszi országa védelmét vagy (új) állampolgárságot (vissza)szerez.

2013. évi irányelv az eljárásról

Fellebbezés (Hatékony jogorvoslat) (46 §)

Eljáró fórum: bíróság (court or tribunal)

Támadható határozatok: Elutasítás („megalapozatlannak ítélt kérelem”); elfogadhatatlannak minősítés, határeljárásban hozott döntés, európai biztonságos harmadik ország miatt eljárás elutasítása, a védelem visszavonását kimondó határozat, menekült státuszt megtagadó, de kiegészítő védelmet elismerő döntés ellen, menekült státusz elismeréséért.

Felülvizsgálat tárgya: tény és jog, ex nunc – legalább a bírói szak előtti döntéseknél.

Felfüggesztő hatály: általában igen. Legalább az országból eltávolítást kimondó döntés ellen

A felfüggesztő hatály sok esetben megtagadható, de akkor külön eljárásban lehet a bíróságtól kérni a maradás jogát.

Fellebbezési határidők: állami hatáskör

Hatályba lépés

Elfogadás napja 2013. június 26.

Hatálybalépés : 2013. július 20.

Átültetés : 2015. július 20, kivéve eljárási határidők. Azokra 2018. július 20.

A 2015. július 20-a után benyújtott kérelmekre és kezdett visszavonási eljárásokra feltétlenül alkalmazandó

KÉT FONTOS INTÉZMÉNY EASO, AMIF

Két fontos intézmény

EASO

A 439/2010/EU rendelet az Európai
Menekültügyi Támogatási
Hivatal létrehozásáról, OJ L 132/11
(Máltán működik)

Céljai

koordinálja és megerősíti a
tagállamok közötti gyakorlati
együttműködést,
segíti a közös európai
menekültügyi rendszer jobb
végrehajtását
operatív támogatás a különösen
nagy terhelésnek kitett
tagállamnak
tudományos és technikai segítség
az Unió stratégia-alkotásához
és a jogalkotáshoz

Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS
516/2014/EU RENDELETE OJ L 150/168

2014-2020 (hét év)
3 137 millió euró

Ebből 2 752 millió a
nemzeti programokra
a többi közösségi
akciókra

A magyar tervekre ld.

http://belugyalapok.hu/alapok/sites/default/files/MMIA_.pdf

Annus horribilis: 2015 (és 2016?)

Túlterheltség – a kudarc egyik oka

(Első) kérelmek , EU 27 ill. 28 + Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc:

2011	2012	2013	2014	2015
341,795	373.550	464,505	662,165	1,108,470*

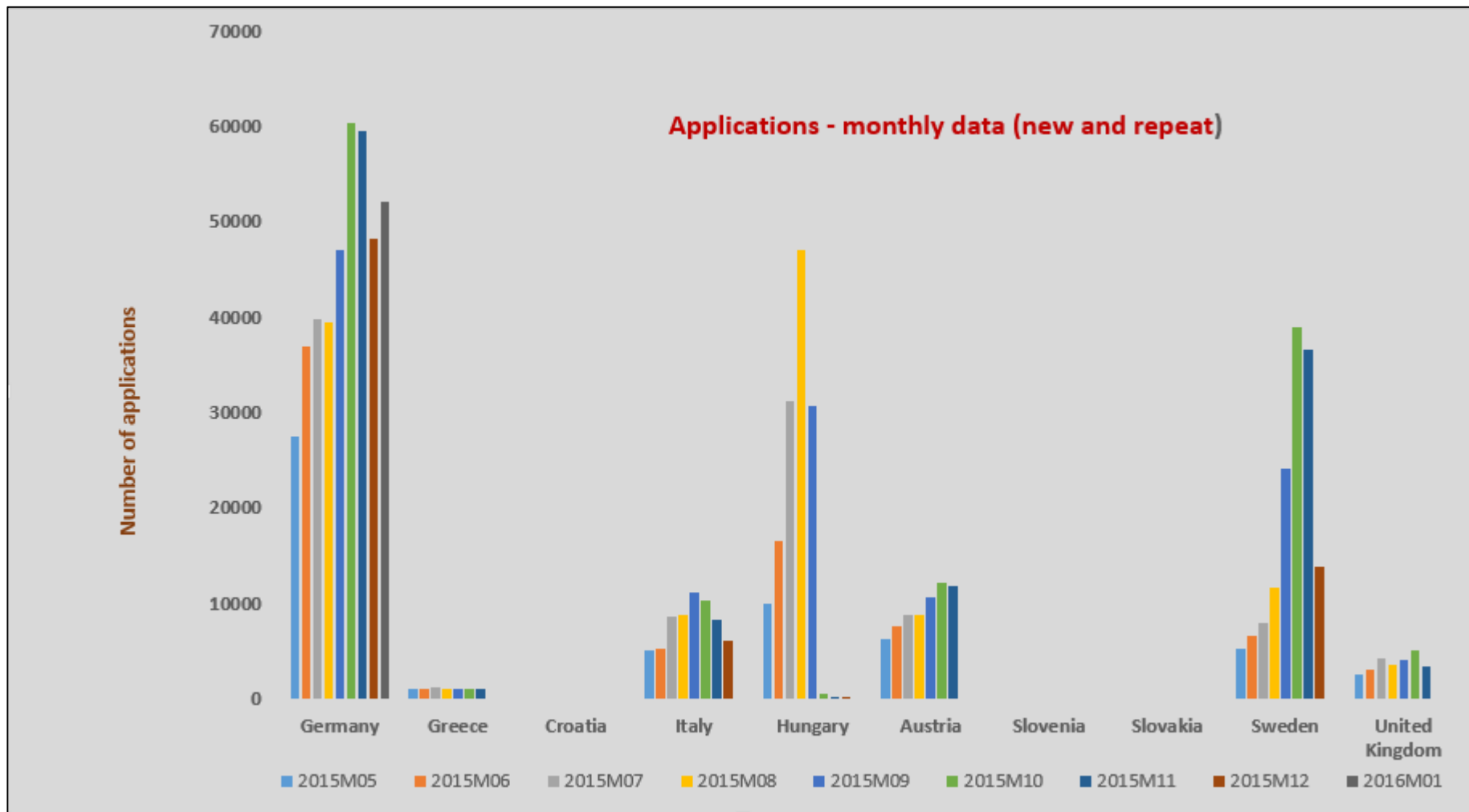
Source: Eurostat data (20160212)

Az Easo adata
2015-re:
1,349,638
Source:
Latest asylum trends – 2015 overview,
p. 1

De :

- **egyenlőtlen eloszlás** UK **35,670** (Jan-Nov), Poland **11,040** (Jan – Nov) Spain: **10,295** (Jan-Sept) kérelem
- Germany **476,615** (Jan – Dec), Sweden **162,560** (Jan – Dec), Austria **80,895** (Jan – Nov)
- Sok **kevésbé megalapozott** kérelem (Serbia, Kosovo, BiH, etc.)

A kérelmek egyenlőtlen eloszlása és a magyar megszorító intézkedések hatása

Source: Eurostat: **Asylum and new asylum applicants - monthly data**

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/download.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tps00182>

Szolidaritás a menekülteket befogadó államokkal

4,555 people have been resettled since the launch of the scheme*	
Austria	1395
Belgium	212
Czech Republic	52
France	15
Ireland	251
Italy	96
Netherlands	231
United Kingdom	1864
Norway	6
Liechtenstein	20
Switzerland	413

*Based on information made available by Member States and Associated Countries as of 15 of March 2016

- 22 ezer menekült áttelepítése az EU-n kívüli országokból. Végső döntés erről: 2015 október 15.
- Madad Alap a szír menekülteket befogadó országok megsegítésére (500 millió Euro az EU költségvetéséből, amelyet a tagállamoknak másik 500 millióval kell(ene) kiegészíteniük (Ld. Még a későbbi EU-Törökország megállapodást a támogatásról)

„Az afrikai stabilitás és az irreguláris migráció és a lakóhely-elhagyás okainak kezelésével foglalkozó szükséghelyzeti uniós alap”

(Eredetiben: Emergency Trust Fund for stability and addressing the root causes of irregular migration and displaced persons in Africa). „

„A Bizottság úgy véli, hogy a nemzeti hozzájárulásoknak hasonló összeggel kell kiegészíteniük az 1,8 milliárd EUR-s uniós finanszírozást”

A TAGÁLLAMOK HOZZÁJÁRULÁSA AZ ÁTHELVEZÉSEKHEZ

28 JANUARY 2016 COMPARED TO 15 MARCH 2016

Member States' Support to Emergency Relocation Mechanism

(Communicated as of 28 January 2016)

Member States	National Contact Points Appointed	Liaison Officers Appointed		Reply to EASO call - Experts	Reply to Frontex call - Border guards	Relocation			
		Italy	Greece			Places Made Available	Relocated from Italy	Relocated from Greece	Remaining Places from the 160,000
Austria	✓	✓	✗	45	26	✗	✗	✗	1953
Belgium	✓	✓	✓	15	4	30	14	✗	3798
Bulgaria	✓	✓	✓	1	✗	1302	✗	✗	1302
Croatia	✓	✗	✗	2	11	✗	✗	✗	968
Cyprus	✓	✓	✓	✗	✗	30	✗	✗	320
Czech Republic	✓	✗	✗	35	8	✗	✗	✗	2691
Denmark	N/A	N/A	N/A	5	50	✗	✗	✗	N/A
Estonia	✓	✓	✓	1	1	✗	✗	✗	329
Finland	✓	✓	✓	1	2	150	96	44	1958
France	✓	✓	✓	6	59	900	19	43	19651
Germany	✓	✓	✓	13	50	40	11	10	27515
Greece	✓	N/A	N/A	1	✗	✗	✗	✗	N/A
Hungary	✓	✗	✗	1	4	✗	✗	✗	1294
Ireland	✓	✓	✓	2	✗	20	✗	10	590
Italy	✓	N/A	N/A	✗	4	✗	✗	✗	N/A
Latvia	✓	✓	✓	✗	✗	481	✗	✗	481
Lithuania	✓	✓	✓	1	14	40	✗	4	667
Luxembourg	✓	✓	✓	6	✗	90	✗	30	527
Malta	✓	✓	✗	2	✗	131	✗	✗	131
Netherlands	✓	✓	✓	6	23	100	50	✗	5897
Poland	✓	✓	✗	✗	18	100	✗	✗	6182
Portugal	✓	✓	✓	✗	12	130	10	16	2925
Romania	✓	✓	✓	11	23	300	✗	✗	4180
Slovakia	✓	✓	✓	2	20	✗	✗	✗	902
Slovenia	✓	✓	✓	1	✗	✗	✗	✗	567
Spain	✓	✓	✓	30	41	50	18	✗	9305
Sweden	✓	✓	✗	2	6	300	39	✗	3727
United Kingdom	N/A	N/A	N/A	10	29	N/A	✗	✗	N/A
Norway	✗	✗	✗	2	3	✗	✗	✗	tbc
Switzerland	✗	✗	✗	✗	2	✗	✗	✗	tbc
Liechtenstein	✗	✗	✗	✗	✗	43	✗	✗	tbc
Iceland	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	tbc
TOTAL	All concerned EU Member States have now notified	20	17	201 experts (of 374 requested)	447 border guards (of 775 requested)	17 Member States 4237 places (of 160,000)	257 (out of 39,600)	157 (out of 66,400)	97,860 (of initial 98,256)¹

RELOCATION (state of play as of 15 March 2016)

937 people have been relocated since the launch of the scheme

Member States	Relocated from Italy	Relocated from Greece
Austria	✗	✗
Belgium	24	✗
Bulgaria	✗	2
Croatia	✗	✗
Cyprus	✗	6
Czech Republic	✗	✗
Denmark	✗	✗
Estonia	✗	✗
Finland	95	77
France	41	242
Germany	20	37
Hungary	✗	✗
Ireland	✗	10
Latvia	✗	6
Lithuania	✗	6
Luxembourg	✗	30
Malta	15	6
Netherlands	50	40
Poland	✗	✗
Portugal	65	64
Romania	✗	15
Slovenia	✗	✗
Slovakia	✗	✗
Spain	18	✗
Sweden	39	✗
TOTAL	368	369

Red circle: increased value between 28 January and 15 March

A szolidaritás (hiánya) a gyakorlatban

Financial pledges to Trust Funds, € million

(Communicated as of 22 March 2016)

Member States	Africa Trust Fund	Syria Trust Fund ¹	Total
Total Pledged	81.71	60.05	141.76
Contribution from EU financing	1800	500	2300
Total required²	3600	1000	4600
Shortfall	1718.29	439.95	2158.24

Source: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/press-material/docs/state_of_play_-_member_state_pledges_en.pdf (20160329)

A megállapodás Törökországgal, 2015 november 29.

AZ EU hozzájárulása

- Gyakoribb és rendszeres csúcstalálkozók
- **Magas szintű párbeszéd** a gazdasági és a az energiaügyi együttműködésről, a vámunió kilátásba helyezése
- **A csatlakozási tárgyalások újraélesztése** 2015 decemberében
- **Vízumkönnyítések** felgyorsítása
- **Menekültügyi Pénzügyi Eszköz** Törökországnak (A Refugee Facility for Turkey). was established. „Az EU vállalja, hogy első lépésként 3 milliárd euró összegben további forrást biztosít.” mivel a Törökország-EU együttműködés keretében gondoskodni kell a terhek megosztásáról.

A megállapodás Törökországgal, 2015 november 29.

Törökország hozzájárulása

Aktiválják a 2015. október 15-i cselekvési tervet:

- „az irreguláris migránsok **beáramlásának megfékezése**” (beleértve a Törökországba érkezést!!)
- „mindkét fél a megállapodásnak megfelelően és azonnali hatállyal **fokozni fogja** a nemzetközi **védelemre nem szoruló** migránsokra vonatkozó aktív együttműködést, ennek keretében **megakadályozva a törökországi és az EU-ba történő beutazásukat**”
- gondoskodnak „a létrejött kétoldalú visszafogadási rendelkezések alkalmazásáról és arról, hogy a nemzetközi **védelemre nem szoruló migránsokat** a lehető leghamarabb **visszaküldjék származási országukba** [nem Törökországba!]”
- „jelentős és gyors lépéseket kíván[nak] tenni az **embercsempészettel** foglalkozó bűnözői hálózatok **elleni küzdelem[ben]**”
- Törökország szándéka, hogy „azonnali intézkedéseket fogadjon el az **ideiglenes védelemben** részesülő szír állampolgárok **társadalmi-gazdasági helyzetének további javítása** érdekében”

A 2016 március 7-i és 18-i tárgyalások kimenetele

A görög szigetekre érkező migránsokat megfelelően regisztrálni fogják és a **menedékjog iránti kérelmeket a görög hatóságok** - az ENSZ menekültügyi főbiztosságával együttműködésben - a **menekültügyi eljárásokról szóló irányelvvel összhangban, egyénileg fogják feldolgozni**

- jog a maradásra – kivéve ha elfogadhatatlan a kérelem;
- jog a jogorvoslatra

A Törökországból a görög szigetekre **2016. március 20. után** újonnan átkelő összes **√ migránst** visszaküldik Törökországba. A

visszaküldés az uniós és a nemzetközi joggal teljes összhangban történik majd, ennek megfelelően semmiképp nem kerül majd

sor **√ kollektív kiutasításra**

„**All new irregular migrants** crossing from Turkey excluding **any kind of collective expulsion.**” (Alle neuen irregulären Migranten ... s jegliche Art von Kollektivausweisung)

- ellentmond a valamennyi kérelem feldolgozására vonatkozó ígéretnek
- EU visszatérési irányelv: az önkéntes elutazást (visszatérést) részesíti előnyben. A visszatérési döntés ellen fellebbezés nyújtható be

A 2016 március 7-i és 18-i tárgyalások kimenetele

„[Ez] ideiglenes és különleges intézkedés”

- mennyi időre szól?
- A különlegesség felment a jog parancsai alól?

„Azokat a migránsokat, akik **nem nyújtanak be menedékjog iránti kérelmet**, illetve akiknek a kérelmét az említett irányelvvel összhangban **megalapozatlannak vagy elfogadhatatlannak** találják, vissza fogják küldeni Törökországba”

- Eddig nagyon kevesen kérelmeztek Görögországban (11 370 a 880 000 érkezettből), ezentúl fognak;
- Elfogadhatatlan: ha Törökország biztonságos harmadik ország vagy első menedék országa?!
- az elsőfokú döntésig joga van maradni kivéve, ha a kérelem elfogadhatatlan. (A megalapozatlanság csak teljes eljárás nyomán derül ki.)
- jogorvoslathoz való joga van

Az általánosabb keret: Európai Tanács, 2016. február 18 - 19

- Cél az irreguláris migránsok feltartóztatása – Törökország tegyen többet ezért
- A szír menekülteknek és a Szíriával szomszédos országoknak nyújtandó humanitárius segítség „az egész világ felelőssége” („urgent global responsibility”)
- „fel kell hagyni a migránsok más uniós országokba való továbbküldésének gyakorlatával”
- A hotspotok („tranzitzőnák”) teljes mértékben működőképessé tétele – 100 % os regisztrálás és ellenőrzés a cél.
- nyugat-balkáni útvonalon haladéktalanul javítani kell a migránsok humanitárius helyzetét
- „valamennyi tavaly decemberben elfogadott intézkedést a lehető leggyorsabban végre kell hajtani, a migránsok Unión belüli áthelyezésére vonatkozó határozatokat, valamint a visszaküldést és a visszafogadást biztosító intézkedéseket is beleértve”

HALADÁS VAGY TOPORGÁS?

Haladás, toporgás vagy szétesés?

Inkább toporgás, a szétesés veszélyével

Egyre **szabdaltabb az EU**. A tagállamok **nem állnak készen a migráció terén mutatkozó nemzeti sajátosságok feladására**

Megosztottságok:

Túlterhelt peremállamok – középütt és vagy védetten elhelyezkedők között (kivéve: Németország 2015 óta)

A **liberális** értékeket vallók és a **megszorító pragmatisták** között

Változó geometria (Nagy Britannia, Írország, Dánia, Izland, Norvégia, Svájc, Liechtenstein) – követhetetlené váló kötelezettség-háló

A 2015. évi nagy nyomás megmutatta **a dublini rendszer alkalmatlanságát**. **Megtört a kölcsönös bizalmon** alapuló együttműködés.

Haladás, toporgás vagy szétesés?

Magyarország és Ausztria, majd Horvátország és Szlovénia is „**potyautas**” lett: az EU acquis által kötelezettek, de érdemi **védelem helyett a menekülőket az országukon átterelő**k, (waving through) a védelem feladatát más tagállamokra (Németország, Svédország) hárítók.

Sem Németországtól, sem a balkáni útvonal államaitól, sem a Szíriával szomszédos, már most túlterhelt államoktól nem kívánható további áldozat anélkül, hogy az EU többi tagja érdemi részt vállalna

Ha nem lesz össz-EU válasz, akkor a **schengeni rendszer összeomlik**, ami pusztító morális és gazdasági hatásokkal jár.

Köszönöm a figyelmüket!

Nagy Boldizsár
www.nagyboldizsar.hu
nagyboldi@ajk.elte.hu